Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 8 Tdo 762/2012, ECLI:CZ:NS:2012:8.TDO.762.2012.1

Číslo: 76/2013

Právní věta:

Za soudce vyloučeného z rozhodování u soudu vyššího stupně podle § 30 odst. 3 tr. ř. se považuje soudce, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně jako procesu zakončeného rozhodnutím ve věci samé či rozhodnutím s takovým rozhodnutím souvisejícím (např. o vazbě, o zajištění majetku obviněného). Za účast na rozhodování u soudu nižšího stupně ve smyslu § 30 odst. 3 tr. ř. se nepovažuje, jestliže soudce u soudu nižšího stupně nařídil hlavní líčení a prováděl dokazování, aniž by učinil rozhodnutí ve věci samé či rozhodnutí s ním související. Uvedená skutečnost podle okolností zakládá důvod pro vyloučení soudce podle § 30 odst. 1 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.07.2012

Spisová značka: 8 Tdo 762/2012

Číslo rozhodnutí: 76

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vyloučení soudce

Předpisy: § 30 odst. 1 tr. ř.
§ 30 odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného M. K. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 6 To 425/2011, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 23 T 61/2004, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1, 3 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl v jiném složení senátu.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 7. 2011, sp. zn. 23 T 61/2004, byl obviněný M. K. uznán vinným trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák., kterého se podle skutkových zjištění dopustil tím, že v přesně nezjištěné

době na podzim roku 1999 v Ú. n. L. jako příslušník Policie České republiky, policejní inspektor Okresního ředitelství Policie České republiky v Ú. n. L., pověřený funkcí zástupce II. oddělení kriminální policie, získal hodnověrné informace od poškozeného M. H. o skutečnostech vztahujících se k pokračování vydírání poškozeného odsouzeným R. C., přestože jej poškozený v uvedené době znovu žádal o pomoc a přestože již v minulosti vypracoval o těchto skutečnostech úřední záznam, zůstával nadále v rozporu s ustanoveními § 2 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v tehdy platném znění, nečinný, neověřil si skutečnost, zda je ve věci prováděné na základě jeho poznatku šetření, a tyto nové skutečnosti znovu nesdělil místně a věcně příslušnému orgánu činnému v trestním řízení, a tak svým jednáním umožnil, aby odsouzený R. C. ve svém trestném jednání násilného charakteru proti poškozenému M. H. nadále pokračoval až do 5. listopadu 1999, kdy bylo poškozeným podáno ve věci trestní oznámení.

Za tento trestný čin byl obviněný odsouzen podle § 158 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na šest měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. V dalším bylo rozhodnuto též o náhradě škody.

Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací usnesením ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 6 To 425/2011, odvolání podané obviněným proti shora uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání, v němž odkázal na důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. b), g) tr. ř. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. spatřoval v tom, že i když to již namítal v důvodech podaného odvolání, jež směřovalo proti v pořadí druhému rozsudku soudu prvního stupně, nebyly jeho námitky o podjatosti soudce Mgr. T. P. akceptovány a i v tomto druhém odvolacím řízení rozhodoval jako předseda senátu Mgr. T. P., ač byl z rozhodování v této věci vyloučen. Tento soudce byl činný jako soudce v téže trestní věci téhož obviněného v řízení před Okresním soudem v Ústí nad Labem jako soudem prvního stupně (sp. zn. 23 T 61/2004). Rozhodoval v ní jako předseda senátu o nařízení hlavního líčení, vedl dokazování, rozhodoval o návrzích na provedení dalších důkazů, vedl výslech poškozeného i dalších svědků atd. V důsledku toho si na věc utvořil názor již v této fázi řízení a byl jím nepochybně ovlivněn při rozhodování i v této věci v odvolacím řízení, kde nejprve rozhodoval jako člen senátu odvolacího soudu, který zrušil původní zprošťující rozsudek soudu prvního stupně usnesením ze dne 14. 3. 2011, sp. zn. 6 To 285/2010, a aniž by provedl další dokazování, věc vrátil tomuto soudu s vlastním hodnocením důkazů. Tím zavázal soud prvního stupně k postupu spočívajícímu ve zcela odlišném hodnocení důkazů, než jak to soud prvního stupně učinil původně ve svém zprošťujícím rozsudku, což je v rozporu se základními principy spravedlivého procesu a s ustálenou judikaturou soudů (viz rozhodnutí pod č. 36/1998, 57/1984, 53/1992 a 20/1997 Sb. rozh. tr., nález Ústavního soudu ze dne 7. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 1922/09, apod.). Soudce Mgr. T. P. v předmětné trestní věci rozhodoval znovu, a to již jako předseda odvolacího senátu i v následujícím odvolacím řízení, z něhož vzešlo nyní dovoláním napadené usnesení. Obviněný tak shledal, že v obou fázích odvolacího řízení rozhodoval soudce Mgr. T. P., ač byl ve smyslu § 30 odst. 3 tr. ř. vyloučen z tohoto projednávání, neboť rozhodoval v téže trestní věci jak v prvním stupni, tak i ve druhém stupni, nejprve jako člen senátu a poté jako předseda odvolacího senátu.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je podle obviněného dán tím, že čin, jímž byl uznán vinným, neobsahuje zákonné znaky trestného činu podle § 158 odst. l písm. c) tr. zák. Zejména neshledal naplněn znak, že nesplnil povinnosti policisty vyplývající z § 2 odst. 1 písm. d), § 7 odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon č. 283/1991 Sb.“). Povinnost provést služební zákrok v době, kdy byl mimo službu, mu ukládalo ustanovení § 7 odst. 2 cit. zákona. Poškozený M. H. jej však v inkriminovanou dobu navštívil v průběhu jeho nemoci doma a při této návštěvě mimo službu ho žádal o radu nikoliv jako příslušníka policie, ale obracel se na něj jako kamarád odmítající ve věci podat trestní oznámení. Obviněný dále namítl, že závěr o tom,

že se odsouzený R. C. proti M. H. v té době dopouštěl pokračování ve vydírání, měla být prokázána. Soud však nemohl závěr o této rozhodné otázce podrobně zkoumat a založit jej jen na výpovědi poškozeného M. H., v té době užívajícího drogy. Obviněný setrval na tom, že o svém poznatku zjištěném od poškozeného učinil záznam, který služební cestou předal příslušnému oddělení Policie České republiky, a o tomto úkonu informoval i R. H. Obviněný nesouhlasil ani se závěrem, že byl při činu, jenž mu je kladen za vinu, veden „úmyslem způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch“ podle návěty § 158 odst. 1 tr. zák. I když bylo povinností soudu tento znak výsledky provedeného dokazování prokázat, ten tak neučinil a žádný ze soudů se jím ani ve svém rozhodnutí dostatečně nezabýval. Podle něj skutek, jak je popsán v dovoláním napadeném usnesení, nemůže naplňovat znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Ze všech těchto důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem a současně též rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 7. 2011, č. j. 23 T 61/2004-342, a přikázal soudu prvního stupně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit. Když Nejvyšší soud dále posoudil, že nejsou dány podmínky pro odmítnutí podaného dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

Nejdříve se Nejvyšší soud zabýval okolnostmi, jež obviněný namítal prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř., který lze uplatnit, jestliže ve věci rozhodl vyloučený orgán; tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Z uvedené dikce je patrné, že zákon s možností podat dovolání z tohoto důvodu spojuje s naplněním dvou podmínek, které musejí být dány současně. První z nich, že ve věci rozhodl vyloučený orgán, je dána tehdy, pokud rozhodnutí napadené dovoláním učinil soudce (samosoudce, člen senátu nebo předseda senátu), který byl ve věci vyloučen z důvodů uvedených v § 30 tr. ř., aniž bylo rozhodnuto o jeho vyloučení podle § 31 tr. ř. Jde o orgán, který je z řízení vyloučen a který ve věci samé vydal dovoláním napadené rozhodnutí. Druhou z podmínek je, že uváděná okolnost nebyla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa, anebo že již byla dovolatelem před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta.

Ve vztahu k druhému z takto vymezených zákonných hledisek je potřeba z obsahu spisu uvést, že obviněný námitku podjatosti uplatnil poprvé v řízení před soudem prvního stupně, jemuž byla věc po zrušení odvolacím soudem vrácena k novému rozhodnutí (č. l. 334). Soud prvního stupně se s ní vypořádal na straně 21 svého odsuzujícího rozsudku ze dne 26. 7. 2011, sp. zn. 23 T 61/2004, kde uvedl, že souhlasí s námitkou obhajoby, že v rámci odvolacího řízení vystupoval vyloučený soudce, což by mělo mít následky spojené s ustanovením § 30 odst. 1 tr. ř. Současně ovšem uvedl, že i přes toto pochybení je vázán právními závěry odvolacího soudu a není oprávněn přezkoumávat jeho rozhodnutí, neboť tato činnost přísluší až orgánům rozhodujícím o mimořádných opravných prostředcích. Jelikož obviněný obdobným způsobem argumentoval také následně v rámci odvolání podaného proti v pořadí druhému rozsudku soudu prvního stupně, jímž byl uznán vinným trestným činem podle § 158 odst. 1 tr. zák., soud druhého stupně byl povinen se s touto námitkou ve svém rozhodnutí vypořádat. Učinil tak na straně 5 dovoláním napadeného usnesení ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 6 To 425/2011, kde konstatoval, že jelikož soudce Mgr. T. P. se před soudem prvního stupně neúčastnil žádného z úkonů, resp. rozhodnutí předpokládaných § 30 odst. 3 tr. ř., nejsou dány ani důvody pro jeho vyloučení z rozhodování o odvolání u soudu druhého stupně.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že obviněný naplnil podmínku § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř. o předchozím uplatnění uvedené námitky před rozhodnutím orgánu druhého stupně, a proto Nejvyšší soud dále zkoumal, zda obviněným vytýkané výhrady směřující proti podjatosti soudce Mgr. T. P. jsou důvodné.

Pro přehlednost posléze uváděných argumentů je důležité z obsahu spisu Okresního soudu v Ústí nad Labem vedeného pod sp. zn. 23 T 61/2004 uvést následující fakta: Tato trestní věc byla v souladu s rozvrhem práce přidělena bezprostředně po podání obžaloby dne 31. 3. 2004 k rozhodování předsedovi senátu tohoto okresního soudu Mgr. T. P., který v této věci konal hlavní líčení ve dnech 25. 6. 2004, 10. 9. 2004, 3. 11. 2004, 22. 12. 2004, 25. 2. 2005, 29. 4. 2005, 23. 8. 2005, 2. 11. 2005, 17. 2. 2006, 14. 6. 2006, 11. 10. 2006, 6. 12. 2006, 25. 4. 2007, 5. 9. 2007, 5. 12. 2007, 7. 5. 2008 a 5. 11. 2008. V průběhu těchto hlavních líčení prováděl dokazování, nařizoval a odročoval hlavní líčení. Posledním jeho úkonem bylo dne 1. 10. 2008 vydání usnesení, jímž bylo hlavní líčení stanovené na den 5. 11. 2008 ve 13.00 hodin odročeno na neurčito bez udání důvodů (viz č. l. 227). Poté předsedkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem dne 11. 2. 2009 sepsala záznam podle § 44 odst. 1, 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 2a jednacího řádu (vyhl. č. 37/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů) přidělila věc k vyřízení Mgr. R. F. (č. l. 229). V reakci na to obviněný na žádost soudu přípisem ze dne 12. 3. 2009 sdělil, že s ohledem na změnu v obsazení senátu trvá na novém provedení hlavního líčení a nesouhlasí s pouhým přečtením protokolů podle § 219 odst. 3, poslední věta před středníkem, tr. ř. (č. l. 232). Hlavní líčení bylo tedy za předsednictví soudce Mgr. R. F. prováděno od začátku a první hlavní líčení bylo nařízeno a konáno dne 4. 5. 2009 (č. 1. 248). Soud prvního stupně znovu provedl některé důkazy, přičemž podle § 211 odst. 1 tr. ř. byly za souhlasu obviněného a státního zástupce z důkazů, které prováděl Mgr. T. P. jako předseda senátu, přečteny výpovědi D. B. z č. 1. 109 až 111 spisu, P. H. z č. 1. 127 až 129 spisu, K. L. z č. l. 194 až 195 spisu, A. W. z č. 1. 212 až 213 spisu, P. N. z č. 1. 213 až 214 spisu a M. R. z č. l. 214 spisu a podle § 211 odst. 2 tr. ř. výpověď svědka V. V. z č. 1. 115 až 116 (viz protokol o hlavním líčení na č. 1. 288).

Toto řízení před soudem prvního stupně skončilo v pořadí prvním rozsudkem (předseda senátu Mgr. R. F.) vyhlášeným dne 10. 11. 2009 pod sp. zn. 23 T 61/2004 (č. 1. 307 až 316 spisu), jímž byl obviněný podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby, neboť soud prvního stupně měl za to, že žalovaný skutek není trestným činem. Své rozhodnutí odůvodnil zejména tím, že obviněný nezískal a ani nechtěl získat žádný prospěch, ani nechtěl vědomě zamezit vyvození trestní odpovědnosti R. C. (str. 18 až 19 uvedeného rozsudku). V činu spatřoval nižší společenskou nebezpečnost zejména pro dlouhý časový úsek od spáchání činu a zeslabení zájmu společnosti na trestním postihu obviněného, což vyústilo v úsudek o možném naplnění jen kárného provinění. Proti tomuto zprošťujícímu rozsudku podal státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem odvolání, z jehož podnětu Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud druhého stupně, rozhodující ve složení předseda senátu JUDr. E. S., soudce zpravodaj Mgr. T. P. a soudce JUDr. F. M., podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. usnesením ze dne 14. 3. 2011, sp. zn. 6 To 285/2010, tento rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil věc soudu prvního stupně k novému rozhodnutí (č. 1. 327 až 329). Důvodem tohoto postupu měla být nesprávně posouzená existence věrohodnosti výpovědi obviněného ohledně úředního záznamu údajně sepsaného obviněným, neboť odvolací soud toto tvrzení obviněného posoudil jako účelové. Dále se odvolací soud neztotožnil se závěrem o nenaplněné materiální stránce činu a významu délky doby, po niž bylo vedeno trestní řízení. Odvolací soud proto soudu prvního stupně nařídil, aby „daleko pečlivěji“ rozebral důkazy z hlediska jejich vypovídací hodnoty a poté, co vezme na vědomí úvahy odvolacího soudu, aby uvážil, zda není na místě posouzení činu podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák. Soud prvního stupně, vázán tímto názorem odvolacího soudu, ve svém novém, v pořadí druhém rozsudku ze dne 26. 7. 2011, č. j. 23 T 61/2004-342, rozhodl, jak je shora popsáno, a obviněného uznal vinným trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) tr. zák. Tento rozsudek obviněný napadl odvoláním, které bylo Krajským soudem v Ústí nad Labem v senátě složeném z předsedy Mgr. T. P. a

soudců JUDr. E. S. a JUDr. V. K. usnesením (proti němuž nyní podané dovolání směřuje) ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 6 To 425/2011, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Pokud jde o podjatost soudce v dovolání vytýkanou tak, že ve věci jako soudce druhého stupně rozhodoval soudce Mgr. T. P., ač tento soudce konal dokazování v této věci v řízení před soudem prvního stupně, shledával ji dovolatel v okolnosti uvedené v § 30 odst. 3 tr. ř., podle něhož je z rozhodování u soudu vyššího stupně kromě případů uvedených v odstavcích 1 a 2 ustanovení § 30 tr. ř. vyloučen soudce nebo přísedící, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně, a naopak.

Nejvyšší soud k takto uplatněné námitce připomíná, že z dikce tohoto ustanovení je patrné, že jeho smyslem (stejně jako u § 30 odst. 1, 2 tr. ř.) je zajistit náležité přezkoumání vydaného rozhodnutí, na kterém se zúčastnil vyloučený soudce a zamezit možnosti vzniku pochybnosti o nestrannosti soudu vyššího stupně. Účastí na rozhodování u soudu nižšího stupně není míněno jen meritorní rozhodnutí věci, ale i jakékoli související rozhodování, např. o vazbě obviněného, o zajištění majetku obviněného k zajištění nároku poškozeného podle § 47 tr. ř., o zajištění majetku obviněného, jestliže lze očekávat uložení trestu propadnutí majetku podle § 347 tr. ř., apod. (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, s. 227 – 232).

Z uvedeného tedy vyplývá, že k vyloučení soudce z rozhodování u soudu vyššího stupně vede jeho účast „na rozhodování u soudu nižšího stupně“, což znamená, že se zde neníní jakákoliv účast při provádění úkonů soudu nižšího stupně, ale z formulace „na rozhodování“ je patrné, že se požaduje výslovně rozhodovací činnost, která je završena „rozhodnutím“. Za soudce vyloučeného z rozhodování u soudu vyššího stupně podle § 30 odst. 3 tr. ř. lze považovat soudce, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně jako procesu zakončeného rozhodnutím ve věci samé či rozhodnutím s takovým rozhodnutím souvisejícím (např. o vazbě, o zajištění majetku obviněného). Za účast na rozhodování u soudu nižšího stupně ve smyslu § 30 odst. 3 tr. ř. se tedy nepovažuje, jestliže soudce u soudu nižšího stupně nařídí hlavní líčení a provádí dokazování, případně hlavní líčení odročuje, aniž by učinil rozhodnutí ve věci samé či rozhodnutí s ním související.

Nejvyšší soud zjistil, že v předmětné trestní věci soudce Mgr. T. P. v postavení předsedy senátu soudu prvního stupně neučinil žádné rozhodnutí, které by zakládalo důvod jeho vyloučení ve smyslu výše citovaného ustanovení § 30 odst. 3 tr. ř., neboť vykonával jen takovou činnost, která neměla povahu „rozhodování“, jak má zákon v této souvislosti na mysli.

Vzhledem k tomu, že bylo objektivně prokázáno, že jmenovaný soudce v téže věci jako předseda senátu soudu prvního stupně vedl hlavní líčení a prováděl dokazování a poté v téže věci v pozici soudce soudu druhého stupně rozhodoval o řádném opravném prostředku jako soudce soudu vyššího stupně, je třeba v této skutečnosti shledávat důvod pro jeho vyloučení podle § 30 odst. 1 tr. ř.

Ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř. stanoví podmínky, za nichž může dojít k vyloučení orgánu činného v trestním řízení pro poměr k projednávané věci nebo k osobám v tomto ustanovení vyjmenovaným tak, že z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen mimo jiné i soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat.

Důvodem pro vyloučení soudce s ohledem na podmínky uvedené v § 30 odst. 1 tr. ř. může u věci, která mu byla svěřena k projednání, být jeho poměr k této věci, v důsledku něhož vzniká pochybnost, že v ní nemůže nestranně rozhodnout. Okolnosti, na jejichž základě takový poměr k věci vznikne, nejsou definovány a ani je není možné jakkoli konkretizovat, neboť takový poměr může vzniknout z mnoha různých důvodů a může mít příčinu v celé škále okolností, pro něž se soudce stane ve věci pro svoji nestrannost k této věci neobjektivním (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 1.

2002, sp. zn. 4 Tvo 157/2001, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2011, sp. zn. 4 Tz 196/2001, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 6 Tdo 328/2011). Takovou skutečností může být jeho osobní podíl na rozhodování v předchozích stadiích trestního řízení (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. 8 Tdo 1454/2011). Vyloučení soudce může nastat v uvedených souvislostech i proto, že soudce získal poznatky o věci jiným způsobem než v rámci jednání v řízení, v němž rozhoduje.

Pro takový závěr lze vycházet ze smyslu ustanovení § 30 tr. ř., jímž je v trestním řízení provedení ústavní zásady vyjádřené v čl. 81 Ústavy, že soudní moc vykonávají nezávislé soudy, která je garantována mimo jiné nestranností soudního rozhodování. Nestrannost vyjadřuje postavení subjektu, kterému je svěřeno rozhodování, a to bez zájmu na výsledku, a je jí zajišťován i zájem na spravedlivém rozhodování. Pro její dodržení nestačí, že se soudce subjektivně necítí být podjatý ve vztahu k účastníkům nebo věci, ale objektivně nahlíženo, musí být vyloučeny oprávněné pochybnosti o jeho nestrannosti (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 441/04, uveřejněn pod č. 6 ve sv. 36 Sb. nál. a usn. Ústavního soudu).

Je tak možné konstatovat, že při rozhodování odvolacího soudu o řádném opravném prostředku nemůže být objektivně nestranný soudce, který se v téže věci seznámil s obsahem důkazů, na nichž je založeno meritorní rozhodnutí, proti němuž odvolání (řádný opravný prostředek) směřuje, když je předtím jako soudce soudu prvního stupně v rámci konaného dokazování sám prováděl, ač sám meritorní rozhodnutí ve věci soudu prvního stupně nevydal. V takovém případě je uvedený soudce odvolacího soudu vyloučen z rozhodování odvolacího soudu o řádném opravném prostředku pro jeho poměr k této věci ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř., protože si názor na uvedenou věc učinil již v řízení konaném v prvním stupni.

Z uvedených zjištěných skutečností je zřejmé, že postup soudce Mgr. T. P. rozhodujícího za uvedených okolností jako soudce odvolacího soudu nebyl postupem nestranným, nezaujatým či objektivním, nýbrž jmenovaný rozhodoval se znalostí této věci plynoucí ze zkušeností a poznatků jím získaných při provádění dokazování prováděného v řízení u soudu prvního stupně, kde si učinil názor na věc již před tím, než v téže věci rozhodoval o řádných opravných prostředcích u odvolacího soudu. Tento jeho vztah k věci vede k závěru, že měl „k projednávané věci poměr“, a nebyl proto schopen nestranně rozhodovat, což zakládá důvod jeho vyloučení ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř.

Je nutné zdůraznit, že soudce Mgr. T. P. přes tuto podjatost a i přes námitku výslovně vznesenou obviněným v závěru hlavního líčení před vynesením (druhého) odsuzujícího rozsudku (č. 1. 334) a posléze i v odvolání reagoval jen tak, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze vyjádřil, proč nejsou splněny důvody pro jeho vyloučení podle § 30 odst. 3 tr. ř. Nerespektoval tedy postup podle § 31 odst. 1 tr. ř., aby odvolací senát rozhodl v souladu se zákonem o takto vyslovených námitkách o jeho podjatosti, které nebylo možné úzce posuzovat pouze z hlediska důvodů vyloučení podle § 30 odst. 3 tr. ř. Jen tím mohla být zajištěna objektivita a dodržena zásada nestrannosti soudcovského rozhodování. K takovému postupu však nedošlo, čímž bylo mimo jiné zabráněno i možnosti podat proti takovému rozhodnutí stížnost (viz § 31 odst. 2, 3 tr. ř.).

Rovněž je třeba poukázat na to, že neobjektivnost postoje Mgr. T. P. se projevila přímo ve vlastním způsobu rozhodnutí, když v usnesení ze dne 14. 3. 2011, č. j. 6 To 285/2010-327, oponoval závěru soudu prvního stupně, že pro dlouhou dobu, po kterou bylo vedeno trestní řízení (více jak deset let), zeslábl zájem společnosti na potrestání obviněného, což byl jeden z důvodů, pro který neshledal naplněnu materiální stránku uvažovaného trestného činu, a dospěl k opaku (viz strana 6 uvedeného usnesení). Uvedl, že „…v dané trestní věci obžaloba napadla dne 31. 3. 2004, bezprostředně poté došlo k nařízení hlavního líčení a ta se konala v letech 2004 – 2009, přičemž některá se nekonala buď pro neúčast obviněného či svědků vůbec, nebo musela být odročována na další termín, nehledě na to, že v roce 2009 došlo ke změně ve složení senátu a obžalovaný nesouhlasil s přečtením podstatného

obsahu protokolů z dosavadních hlavních líčení …“. Je zcela zřejmé, že soudce Mgr. T. P. v této fázi posuzování důvodnosti podaného odvolání hodnotil (a také omlouval) svůj vlastní velmi významný podíl na vzniklých průtazích, neboť tím, že za dobu téměř pěti let, co sám v této věci jako předseda senátu soudu prvního stupně konal dokazování, nevydal meritorní rozhodnutí, zapříčinil největší část vzniklých průtahů (ač ve věci po tak dlouhé době nerozhodl, byl povolán na stáž ke krajskému soudu, jehož se stal později soudcem). Je tedy zřejmé, že soudce Mgr. T. P. v této věci jednal bez jakékoliv sebereflexe, osobní zodpovědnosti a zcela mimo principy kladoucí důraz na nestranného soudce.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud v souladu s námitkami uplatněnými obviněným jak v dovolání, tak i v předchozích stadiích tohoto řízení, shledal, že Mgr. T. P. byl vyloučen z vykonávání úkonů Krajského soudu v Ústí nad Labem jako odvolacího soudu v řízení vedeném v projednávané věci obviněného M. K.

Nejvyšší soud proto rozhodl z podnětu podaného dovolání tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 6 To 425/2011, jakož i podle § 265k odst. 2 tr. ř. další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1, 3 tr. ř. Krajskému soudu v Ústí nad Labem přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, a to v jiném složení senátu. Na odvolacím soudu proto v dalším řízení bude, aby ve věci na podkladě podaného dovolání znovu rozhodl s tím, že tak učiní v novém obsazení senátu bez vyloučeného soudce Mgr. T. P. Nejvyšší soud, aniž by chtěl předjímat způsob budoucího rozhodnutí odvolacího soudu, dále v podrobnostech upozornil na otázky, jež by mohly být z hlediska tohoto rozhodnutí významné a jimž dosud nebyla věnována náležitá pozornost.